

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.9.2011
KOM(2011) 568 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Sdělení o politikách EU a dobrovolnictví: uznání a propagace přeshraničních
dobrovolných činností v EU**

1. Úvod

Dobrovolnictví vytváří lidský a sociální kapitál. Vede k integraci a zaměstnanosti a je zásadním faktorem pro posílení sociální soudržnosti. Dobrovolnictví především pomáhá uskutečňovat základní hodnoty spravedlnosti, solidarity, začleňování a občanství, na kterých Evropa stojí. Dobrovolníci přispívají k utváření evropské společnosti a ti, kteří se věnují dobrovolné činnosti v zahraničí, aktivně pomáhají vytvořit Evropu občanů¹. Dobrovolné činnosti těsně souvisí s mnoha oblastmi politiky Evropské unie, jako je celoživotní učení, rozvoj venkova a sport, kde mají zvlášť velký význam pro programy Evropské unie.

Z těchto a dalších důvodů byl rok 2011 jmenován Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství². Tento evropský rok poskytuje Evropské komisi příležitost vyhodnotit dobrovolnictví v Evropské unii a jeho přínos pro společnost. Rovněž Komisi umožňuje zabývat se otázkou, co Evropská unie a její členské státy mohou udělat pro zjednodušení a podporu dobrovolnictví, zejména v přeshraničním kontextu.

V návaznosti na toto sdělení bude před koncem roku 2012 předložena Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů zpráva s hodnocením výsledků tohoto roku.

1.1. Definice a dostupné údaje

Pokud jde o dobrovolnictví, existují v každé zemi jiné představy, definice a tradice. Dobrovolnictví je definováno jako jakákoli forma dobrovolné činnosti, formální či neformální. Dobrovolníci jednají ze své svobodné vůle, na základě vlastní volby a motivace a neusilují o hmotný zisk. Dobrovolnictví je projevem solidarity a pro jednotlivce i sdružení je příležitostí, jak rozeznávat a řešit lidské, sociální a environmentální potřeby a problémy. Tato činnost se často provádí v rámci některé neziskové organizace nebo občanské iniciativy³.

Studie provedená na zadání Komise odhaduje, že v roce 2010 se do dobrovolných činností zapojilo asi 100 milionů Evropanů. Za tímto celkovým počtem se však skrývají velké rozdíly, pokud jde o účast jednotlivých osob na dobrovolnictví v jednotlivých zemích EU⁴.

V mnoha členských státech EU jsou nejaktivnějšími dobrovolníky dospělí ve věku od 30 do 50 let, ale počet mladších i starších dobrovolníků v celé EU narůstá.

Prostor pro dobrovolnictví je v mnoha odvětvích. Největší oblastí je sport, pak sociální péče, dobré životní podmínky a zdraví. Mezi další odvětví patří soudnictví, kultura, vzdělávání, mládež, životní prostředí a oblast klimatu, ochrana spotřebitelů, humanitární pomoc, politika rozvoje a rovné příležitosti.

Dobrovolnictví má rovněž velký přeshraniční dopad. Přeshraniční dobrovolná činnost představuje velký potenciál pro vzdělávání, zaměstnanost a občanství. Může také přispět k vzájemnému porozumění a k rozvoji evropské identity.

¹ Zpráva o občanství EU za rok 2010 – Odstranit překážky pro výkon práv občanů EU – KOM(2010) 603 v konečném znění ze dne 27. října 2010.

² Rozhodnutí Rady č. 37/2010/ES ze dne 27. listopadu 2009 o Evropském roku dobrovolných činností na podporu aktivního občanství (2011), Úř. věst. L 17, 22.1.2010, s. 43–49.

³ Tamtéž.

⁴ „Volunteering in the European Union“ („Dobrovolnictví v Evropské unii“, GHK 2010).

1.2. Výzvy související s dobrovolnictvím

Na základě studie osmi průmyslových zemí, kterou provedla Johns Hopkins University⁵, a na základě dosavadních zkušeností s evropským rokem 2011 byly zjištěny potenciální překážky dobrovolnictví, zejména přeshraničního, jako například:

- **Absence jasného právního rámce:** téměř každý pátý členský stát nemá jasný právní rámec a jasná pravidla pro dobrovolníky a dobrovolnictví.
- **Absence vnitrostátních strategií pro propagaci dobrovolných činností:** je třeba vytvořit vnitrostátní dobrovolnické strategie, které by se týkaly těchto aspektů: školení, příspěvky na dovolenou, sociální zabezpečení, nárok na dávky v nezaměstnanosti při vykonávání přeshraniční dobrovolné činnosti, ubytování a náhrada za finanční výdaje.
- **Finanční omezení:** dobrovolné činnosti jsou vykonávány bezplatně, ale nejsou zdarma. Organizace založené na dobrovolných činnostech se často potýkají s nedostatkem udržitelného financování a boj o dostupné prostředky je tvrdý.
- **Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou:** vzrůstající trend profesionalizace dobrovolnictví způsobuje určitý nesoulad mezi potřebami dobrovolnických organizací a představami nových dobrovolníků. Dobrovolníci jsou ochotni podílet se na krátkodobých projektech, ale organizace potřebují pracovníky pro dlouhodobé závazky.
- **Absence uznání:** dovednosti, které člověk získá při vykonávání dobrovolné činnosti, často nejsou dostatečně uznávány nebo oceňovány.
- **Daňové překážky:** členské státy používají různé daňové režimy na příjmy / finanční příspěvky dobrovolníků a na náhradu výdajů vynaložených během jejich služby. Proto se dobrovolníci při své činnosti v jiné zemi mohou setkat s daňovými překážkami.
- **Nedostatečné údaje:** lepší srovnatelné údaje o dobrovolnictví v jednotlivých členských státech mohou pomoci identifikovat osvědčené postupy a zlepšit tvorbu politik.

Členské státy dosáhly v této oblasti určitého pokroku v roce 2006, kdy se zavázaly ke spolupráci na odstraňování překážek, které přímo či nepřímo brání mobilitě občanů EU pro účely vzdělávání nebo profesního rozvoje, včetně dobrovolnictví⁶. Je však ještě zapotřebí hodně práce. Zejména je třeba věnovat pozornost propagaci dobrovolných činností a zajistit prostředí, které poskytne rovné příležitosti, pokud jde o přístup a účast všech jednotlivců.

⁵ „Volunteering in the European Union“ („Dobrovolnictví v Evropské unii“, GHK 2010).

⁶ Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o nadnárodní mobilitě uvnitř Společenství pro účely všeobecného a odborného vzdělávání: Evropská charta kvality mobility, 2006/961/ES.

1.3. Přidaná hodnota dobrovolnictví

Dobrovolnictví přispívá ke strategii pro růst Evropa 2020⁷, zejména k cíli EU dosáhnout do roku 2020 míry zaměstnanosti ve výši 75 %, a sice tím, že pomáhá lidem získat nové dovednosti a přizpůsobit se změnám na trhu práce. Výše uvedená studie Johns Hopkins University dospěla k závěru, že oblast dobrovolnictví může přispět až 5 % k hrubému domácímu produktu⁸. To může mít velký význam v dobách hospodářských obtíží a úsporných opatření. Díky dobrovolnictví vzrůstá i solidarita, protože lidé se učí, jak se přizpůsobit změnám v oblasti technologií, globalizaci a stárnutí obyvatelstva.

Dobrovolnictví přímo přispívá ke klíčovým cílům politik EU, jako je sociální začleňování, zaměstnanost, vzdělávání, rozvoj dovedností a občanství. Jeho pozitivní účinky potvrzují nové ukazatele, které měří sociální soudržnost nebo štěstí, pocit sounáležitosti, aktivitu a spokojenost dobrovolníků⁹. To platí i pro dobrovolnictví v oblastech náročných na znalosti, jako je vzdělávání a výzkum, včetně mezinárodní spolupráce

Zapojení Evropské unie do oblasti dobrovolnictví přináší hmatatelné pozitivní výsledky. Nejviditelnější jsou u propagace přeshraničního dobrovolnictví a u mobility dobrovolníků v Evropské unii. Obecněji řečeno, Evropská unie může v příštích letech urychlit rozvoj politik týkajících se dobrovolnictví, které se budou v souladu se zásadou subsidiarity vytvářet na úrovni členských států a s ohledem na priority těchto států a celkové strategické cíle Evropské unie pro následující desetiletí.

V následující kapitole je popsáno, jakým způsobem Komise v současnosti podporuje oblast dobrovolnictví a jak hodlá řešit problémy, které nastanou v budoucnu.

2. EVROPSKÉ POLITIKY A DOBROVOLNICTVÍ

2.1. Možnosti financování dobrovolnictví ze strany EU

Evropské orgány již dlouho uznávají význam dobrovolnických organizací, které lidem umožňují něco vrátit svému společenství a zapojit se jako občané v širším evropském kontextu. EU jako taková v současnosti nabízí možnosti financování pro dobrovolníky a dobrovolné činnosti pod těmito programy:

V rámci programu „Mládež v akci“¹⁰ nabízí Evropská dobrovolná služba (EVS) mladým lidem ve věku 18–30 let možnost vykonávat dobrovolnou činnost v zahraničí po dobu až 12 měsíců. Kromě pomoci místním společenstvím tak nabízí EVS dobrovolníkům možnost získat nové dovednosti, naučit se cizí jazyky a poznat jiné kultury.

⁷ Sdělení Komise: Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, KOM(2010) 2020 v konečném znění ze dne 3. března 2010.

⁸ „[Measuring Civil Society and Volunteering](#)“ (Johns Hopkins University 2007).

⁹ Cf. S. Hossenfelder, On the problem of measuring happiness, (3. února 2011). K dispozici na síti SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1754423>, kde se odkazuje rovněž na výzkum Mezinárodní komise o měření hospodářského výkonu a sociálního pokroku, kterou zřídil francouzský prezident v roce 2008, a na nedávný přístup britského úřadu pro vnitrostátní statistiku (British Office for National Statistics) k měření spokojenosti lidí.

¹⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, Úř. věst. L 327, 24.11.2006, s. 30–44.

Evropská dobrovolná služba poskytla Costicovi, 27letému Rumunovi se zrakovým postižením, příležitost strávit čtyři a půl měsíce jako dobrovolník ve škole pro děti se zrakovým postižením IRHOV v belgickém Lutychu. Costica vedl počítačové, sportovní a kulturní semináře pro děti a díky této zkušenosti mohl rozvíjet své osobní, sociální a profesní dovednosti. Kromě toho Costica významně podpořil hostitelskou komunitu tím, že byl příkladem pro děti se zrakovým postižením a inspirací pro jejich rodiče a pro zaměstnance školy. V tomto směru představuje dobrovolnictví s EVS způsob, jak být aktivní ve společnosti a vyjádřit solidaritu mezi mladými Evropany a zároveň zlepšit svou zaměstnatelnost.

Program EU s názvem Evropa pro občany¹¹ podporuje celou řadu činností a organizací propagujících evropské občanství, například prostřednictvím projektů partnerství měst. V rámci tohoto programu je zvláštní pozornost věnována propagaci dobrovolnictví. Dobrovolnictví bylo také stanoveno jako priorita tohoto programu na rok 2011.

U „Listiny evropských venkovských obcí“ (CERC), která je financována programem Evropa pro občany, se jedná o spolupráci 27 malých venkovských obcí, po jedné z každého členského státu EU. Činnosti CERC mají vytvářet příležitosti k „setkáním u kuchyňského stolu“, tedy umožňovat evropským občanům stýkat se spolu osobně na přeshraniční úrovni a zároveň řešit určitá témata a spolupracovat v oblastech, jako je zapojení do místní demokracie, úloha mladých lidí v místní demokracii a dobré životní podmínky starších občanů. Tyto činnosti do značné míry závisí na dobrovolnících, kteří pomáhají při organizaci akcí CERC a vyhledávají ubytování pro pozvané hosty v místě konání akce.

Program celoživotního učení¹² zahrnuje program Grundtvig, který podporuje účast evropských občanů na dobrovolnických projektech v jiné evropské zemi, než je jejich domovská země, a umožňuje jim učit se a sdílet své znalosti a zkušenosti v zahraničí.

Muzeum v Manchesteru spolu s muzeem výtvarného umění v Budapešti vyvinulo projekt Grundtvig pro starší dobrovolníky, který je zaměřen na začleňování osob ve věku 50 let a více. Základem tohoto projektu byl výměnný program, kdy šest dobrovolníků z každého muzea navštívilo druhé muzeum a měli možnost pracovat jako dobrovolníci v jiné zemi. Tento projekt vytvořil základnu pro sdílení osvědčených postupů mezi muzei, kde působí dobrovolníci, v různých evropských zemích.

Kromě programů zaměřených přímo na dobrovolníky a dobrovolné činnosti nabízí EU širokou škálu programů financování, které jsou dostupné pro dobrovolníky činné v oblastech, jako je distribuce potravin, sociální vyloučení a diskriminace, rovnost žen a mužů, drogová prevence, pomoc obětem zločinu¹³, veřejné zdraví, ochrana spotřebitelů a životní prostředí a oblast klimatu.

Komise se zavazuje k tomu, že mezi občany EU a zúčastněnými stranami bude zvyšovat povědomí o různých programech financování, které lze využít pro dobrovolníky a dobrovolné činnosti. Tím se zajistí plné využití možností financování v oblasti dobrovolnictví.

¹¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006, Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 32–40.

¹² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, Úř. věst. L 327, 24.11.2006, s. 45.

¹³ Více než 20 000 dobrovolníků se v Evropě angažuje v organizacích na pomoc obětem (Posílení práv obětí v EU, KOM(2011) 274 v konečném znění ze dne 18. května 2011, s. 5).

2.2. Společenský rozměr dobrovolnictví

2.2.1. Dobrovolnictví jako projev evropského občanství

Dobrovolnictví úzce souvisí s obecnými politickými cíli Komise, tj. posilovat občanství Unie a postavit občany do centra tvorby politik EU¹⁴. Dobrovolnictví může doplňovat nároky a práva občanů a podpořit jejich aktivní zapojení ve společnosti. Zejména to platí v případě přeshraničního dobrovolnictví, které má potenciál pro mezikulturní učení a rozvoj evropské identity.

Kromě toho představuje dobrovolnictví prvek sociální inovace, který může podnítit kreativitu lidí při hledání řešení v oblasti omezených zdrojů a jejich lepšího využívání¹⁵.

Komise bude nadále podporovat oblast dobrovolnictví prostřednictvím svých programů financování a programů politiky soudržnosti EU v různých oblastech politik.

Naváže na iniciativy, které budou propagovat přeshraniční dobrovolnictví během Evropského roku občanů 2013.

2.2.2. Dobrovolníci drží společnost pohromadě

Dobrovolnictví posiluje sociální soudržnost a sociální začleňování. Dobrovolnictví znamená sdílení s ostatními a pomoc ostatním a tímto způsobem se rozvíjí solidarita. Dobrovolné činnosti posilují toleranci vůči znevýhodněným skupinám ve společnosti a pomáhají omezovat rasismus a předsudky.

Dobrovolnictví se také uznává jako způsob, jak nabídnout nové příležitosti k učení starším občanům a lidem se zdravotním postižením, kteří tak mohou zároveň pomáhat utvářet naši společnost. Dobrovolné činnosti také přispívají k lepšímu porozumění mezi generacemi díky tomu, že mladí a staří pracují společně a podporují se navzájem.

Pokud jde o jednotlivého občana, dobrovolnictví pro něj může být prostředkem, jak získat sociální dovednosti, být užitečný a zapojit se (znovu) do společnosti. Na úrovni celé společnosti může být dobrovolnictví nástrojem pro posílení postavení lidí, zejména ze znevýhodněných skupin společnosti.

Podobně mají dobrovolné činnosti v oblasti životního prostředí velký význam při ochraně a zlepšování životního prostředí jak pro současnou generaci, tak pro ty příští, a zároveň se tak zvyšuje povědomí o otázkách životního prostředí a pravděpodobnost používání ekologičtějších postupů¹⁶. Například ve Spojeném království spolupracuje nadace British Trust for Conservation Volunteers (BTCV) každoročně s více než 300 000 dobrovolníky a na

¹⁴ „Hlavní směry politiky příští Komise (2009–2014)“ (2009).

¹⁵ „Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union“ (Posilování úlohy občanů, prosazování změn: sociální inovace v Evropské unii“) (BEPA 2010). Prostřednictvím 7. rámcového programu pro výzkum chce Evropská komise podpořit zřízení „sociální platformy“ pro inovativní sociální služby, která se bude věnovat i úloze dobrovolnictví v odvětví služeb.

¹⁶ Volunteering and environment („Dobrovolnictví a životní prostředí“):
http://community.cev.be/download/130/434/Fact_sheet_DG_ENV_environment.pdf

Slovensku tvoří dobrovolné činnosti v oblasti životního prostředí 13,3 % celkového podílu dobrovolnictví¹⁷.

Za účelem zvýšení povědomí o znečištění moří a oceánů a řešení tohoto problému organizuje mezinárodní nadace surfařů každoročně akci „Ocean Initiatives“, do které se zapojuje 40 000 dobrovolníků, kteří na více než tisícovce míst v Evropě a jinde na světě čistí pláže, jezera, řeky a dna oceánů¹⁸.

Komise případně předloží návrhy, které by byly konkrétně zaměřeny na zajištění dobrovolníků pro strategii zaměstnanosti EU, pro její boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení a v souvislosti s iniciativou Komise „Nové dovednosti pro nová pracovní místa“.

2.2.3. *Vzdělávání a dobrovolnictví*

Dobrovolné činnosti mohou mít buď podobu strukturovaného učení (tzv. neformální učení), na kterém se dobrovolník vědomě podílí, nebo nezamýšleného a nestrukturovaného učení (tzv. informální učení) V obou případech není učení dobrovolníků obvykle certifikováno. Uznat dobrovolnictví jako formu učení je proto prioritou činnosti EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Na základě společných zásad, které přijala Rada v roce 2004¹⁹, zveřejnilo Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) evropské pokyny pro uznávání neformálního a informálního učení („European guidelines on the validation of non-formal and informal learning“), které představují nástroj pro tvorbu certifikačních postupů, jež by zohledňovaly i oblast dobrovolnictví.

Mobilita za účelem učení je jedním ze způsobů, jak občané využívají svého práva na volný pohyb v rámci EU. Přeshraniční dobrovolnictví je příkladem takové mobility ve vzdělávání.

Komise v současnosti pracuje na návrhu doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení, které by zahrnovalo i rozměr dobrovolnictví.

Zkušenosti a dovednosti získané během dobrovolné práce lze v praxi uvádět v dokumentech Europass²⁰ a budou zahrnuty do plánovaného „evropského pasu dovedností“.

2.2.4. *Mládež a dobrovolnictví*

Dobrovolnictvím lze stimulovat aktivní účast mladých lidí ve společnosti. Pokud jsou mladí lidé o dobrovolnictví dobře informováni a mají s ním dobré zkušenosti, pravděpodobně se budou aktivně zapojovat do dobrovolných činností po celý život a budou pak inspirovat další mladé lidi.

¹⁷ CSVnet – National Coordination Body of Voluntary Support Centres, 2009. „Brief compendium of the research: Volunteering across Europe. Organisations, promotion, participation“, s. 17.

¹⁸ Tiskové informace k této iniciativě v roce 2011:

¹⁹ http://www.surfrider.eu/fileadmin/documents/io11/dp/20110228_DP-IO2011_EN.pdf

²⁰ Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o společných evropských zásadách zjišťování a uznávání neformálního a informálního učení (květen 2004).

²⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES o jednotném rámci Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací a schopností (Europass), Úř. věst. L 390, 31.12.2004, s. 6–20.

Komise určila dobrovolné činnosti pro mládež za jednu z priorit procesu spolupráce v oblasti politiky pro mládež, který byl zahájen v roce 2001, a rovněž následné otevřené metody koordinace přístupu k mládeži. V rámci nové Strategie EU pro mládež bylo dobrovolnictví uznáno za jednu ze zásadních oblastí politik týkajících se mladých lidí v Evropě²¹.

Smyslem doporučení Rady týkající se mobility mladých dobrovolníků je posílit spolupráci mezi organizátory dobrovolných činností v členských státech EU. Toto doporučení vyzývá organizace občanské společnosti a orgány veřejné správy k tomu, aby vyvíjely dobrovolné činnosti a zpřístupňovaly je mladým lidem z ostatních zemí EU²².

Dobrovolnictví mládeže podporuje i stěžejní iniciativa Mládež v pohybu²³ v rámci strategie Evropa 2020, která mladé lidi staví do centra představy EU o hospodářství založeném na znalostech, inovacích, vysoké úrovni vzdělávání a dovedností, trzích práce otevřených všem a aktivním zapojení do společnosti.

V roce 2012 podají členské státy Komisi zprávu o provádění Strategie EU pro mládež a doporučení o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci EU. Na základě jejich zpráv předloží Komise návrhy dalšího vývoje.

2.2.5. Sport a dobrovolnictví

Článek 165 Smlouvy o fungování Evropské unie vyzývá EU, aby při podpoře evropského sportu přihlédla ke strukturám založeným na dobrovolné činnosti.

V roce 2002 uznaly členské státy v tzv. Aarhuské deklaraci o dobrovolné práci v oblasti sportu („Aarhus Declaration on Voluntary Work in Sport“), že dobrovolné činnosti mají pro sport nemalý význam i hospodářskou hodnotu. Dobrovolnictví je také jedním z ústředních témat bílé knihy o sportu z roku 2007, ve které Komise dospěla k závěru, že dobrovolné činnosti posilují společenskou soudržnost a sociální začleňování, podporují demokracii a občanství na místní úrovni a poskytují příležitosti k neformální výchově²⁴. V květnu 2011 uznala Rada ve svém usnesení o pracovním plánu EU v oblasti sportu dobrovolnickou činnost ve sportu za jedno z prioritních témat pro spolupráci na úrovni EU.

Odvětví sportu dokáže mobilizovat více dobrovolníků než jakékoli jiné odvětví. Ve většině členských států by sportovní hnutí bez dobrovolníků neexistovalo. Rozdíly mezi jednotlivými členskými státy jsou však velké a v některých státech je dobrovolníků ve sportu jen velmi málo²⁵. Členské státy s vysokým počtem dobrovolníků ve sportu mívají výraznou kulturu v oblasti dobrovolnictví a vhodné související struktury, ale i podporu od veřejných orgánů²⁶.

²¹ Strategie EU pro mládež – Investování do mládeže a posílení jejího postavení – Obnovená otevřená metoda koordinace přístupu k problémům a příležitostem mládeže, KOM(2009) 200 v konečném znění ze dne 27. dubna 2009.

²² Doporučení Rady o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie, 2008/C 319/03 ze dne 13. prosince 2008.

²³ Mládež v pohybu – Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni, KOM(2010) 477 v konečném znění ze dne 15. září 2010.

²⁴ Bílá kniha o sportu, KOM(2007) 391 v konečném znění ze dne 11. července 2007.

²⁵ „Volunteering in the European Union“ („Dobrovolnictví v Evropské unii“, GHK 2010), s. 216.

²⁶ „Volunteering in the European Union“ („Dobrovolnictví v Evropské unii“, GHK 2010), s. 214–215, kde se odkazuje i na příjmy sportovních organizací.

V rámci přípravné akce v oblasti sportu na rok 2010 financuje Komise čtyři pilotní projekty týkající se dobrovolnictví a sportu.

2.2.6. Dobrovolnictví zaměstnanců jako projev sociální odpovědnosti podniků

Jako projev sociální odpovědnosti může soukromý i veřejný sektor sehrát důležitou roli při podpoře dobrovolných činností. Investicemi do dobrovolnictví zaměstnanců neprospívají jen místní společnosti, ale zároveň zlepšují svou reputaci a image, pomáhají vytvářet týmového ducha, zlepšují uspokojení z práce a zvyšují produktivitu tím, že zaměstnancům nebo úředníkům umožňují rozvíjet nové dovednosti.

V roce 2011 zahájila Komise iniciativy, jejichž účelem je propagace dobrovolnictví v řadách svých zaměstnanců. Zaměstnanci mohou využít intranetové zdroje s informacemi o příležitostech k dobrovolným činnostem, osvědčené postupy a praktické pokyny pro zaměstnance, kteří se chtějí v této oblasti angažovat²⁷.

2.2.7. Vztahy EU se třetími zeměmi a dobrovolnictví

2.2.7.1. Podpora mobility dobrovolníků ze třetích zemí v EU

Je třeba uznat rovněž vzájemný prospěch, který plyne z činnosti dobrovolníků přicházejících ze třetích zemí do EU. V této souvislosti vytváří směrnice Rady 2004/114/ES²⁸ referenční rámec pro společné minimální podmínky vstupu a pobytu dobrovolníků ze třetích zemí, který nezávisí na situaci trhu práce v hostitelské zemi. Provádění těchto ustanovení je pro členské státy nepovinné.

V roce 2011 zveřejní Komise zprávu o uplatňování směrnice Rady 2004/114/ES a, pokud to bude vhodné, zváží navržení změn.

2.2.7.2. Humanitární pomoc a dobrovolnictví

Podle Evropanů je oblastí, kde dobrovolníci hrají nejdůležitější roli, solidarita a humanitární pomoc a Evropská komise je odhodlána brát názor evropských občanů vážně: na základě článku 214 Smlouvy o fungování Evropské unie připravuje Komise zřízení Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci, který bude sloužit jako rámec pro spolupráci evropských dobrovolníků na akcích humanitární pomoci Evropské unie²⁹.

Tento nový subjekt bude představovat pro dobrovolníky z různých členských států příležitost spolupracovat na společných projektech v oblasti humanitární pomoci EU a otevřeně tak projevit svou solidaritu s lidmi v nouzi. Měl by také pomoci vytvářet nové příležitosti pro

²⁷ Viz <http://myintracomm.ec.europa.eu/serv/en/Volunteering/>. Je třeba rovněž zmínit, že zaměstnanci Komise organizují a řídí charitativní iniciativy, jako je Schuman Trophy, kampaň „Krabice od bot pro bezdomovce“, skupina na podporu boje proti rakovině, delegace EU ATD Quart Monde nebo nedávno vytvořená asociace GIVE EUR-HOPE.

²⁸ Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby; Úř. věst. L 375, 23.12.2004, s. 12.

²⁹ Dobrovolnictví jako výraz solidarity občanů EU – první zamyšlení nad Evropským dobrovolnickým sborem humanitární pomoci, KOM(2010) 683 v konečném znění ze dne 23. listopadu 2010.

zapojení evropských občanů, zejména těch mladých. Cílem práce evropských dobrovolníků by mělo být také posílení místních kapacit, což je oblast, kde dobrovolnictví může znamenat opravdovou změnu. Pomoc dobrovolníků při plánování připravenosti na katastrofy a obnově po nich přispěje konkrétně k položení základů pro postupy zajištění udržitelného rozvoje v souvislosti s předkrizovými a pokrizovými operacemi v oblasti humanitární pomoci.

V roce 2011 financuje Komise pilotní projekty, jejichž cílem je výběr, školení a nasazení prvních dobrovolníků Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci. Výsledky této pilotní fáze a zjištění vyplývající z přezkumů a konzultací a posouzení dopadů vycházející z dlouholetých zkušeností národních a mezinárodních organizací umožní Komisi přijmout v roce 2012 návrh nařízení, kterým se zřídí Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci.

2.2.7.3. Politiky rozvoje a dobrovolnictví

Dobrovolníci mohou hrát významnou roli při rozvoji spolupráce, buď jako jednotlivci, nebo v rámci činností organizací občanské společnosti. Díky práci dobrovolníků je úsilí těchto organizací účinnější a zároveň se potvrzuje jejich neziskový charakter.

Komise nepodporuje přímo jednotlivé dobrovolníky, ale činí tak nepřímo prostřednictvím právních a finančních nástrojů EU na podporu projektů ve prospěch organizací občanské společnosti. Tyto skupiny čím dál více přispívají k tvorbě politik rozvoje v celém rozvojovém světě, zejména tím, že přebírají větší odpovědnost za zmírňování chudoby. Přestože se Komise při provádění obecné politiky rozvoje EU do značné míry spoléhá na organizace občanské společnosti, nakonec se samy tyto organizace musí rozhodnout, zda využijí spíše služeb dobrovolníků než placených profesionálů, ať už v Evropě, nebo ve světě.

3. ZÁVĚRY: JAK DÁL

Dobrovolnictví je součástí naší sociální struktury. Podporuje základní hodnoty začleňování a občanství. To je důvod, proč Evropská komise zdůrazňuje význam dobrovolnictví v průběhu evropského roku 2011. Komise spolupracuje se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, aby zajistila smysluplný a trvalý odkaz tohoto evropského roku.

V průběhu tohoto evropského roku budou doplněny a dále rozšířeny tyto závěry:

- Dobrovolnictví zásadním způsobem vytváří lidský a sociální kapitál, je cestou k integraci a zaměstnanosti a zásadním faktorem pro posilování sociální soudržnosti. Je zcela zjevným projevem evropského občanství, jelikož dobrovolníci pomáhají utvářet společnost a pomáhají lidem v nouzi.
- Potenciál dobrovolnictví lze dále rozvíjet v rámci strategie pro růst Evropa 2020. Dobrovolníci jsou pro naše hospodářství a naši společnost důležitým zdrojem, ale nelze je považovat za alternativu běžné pracovní síly.
- Tím, že EU ve spolupráci s členskými státy a prostřednictvím svých programů financování podporuje přeshraniční dobrovolnictví, přispívá

k mobilitě a mezikulturnímu učení svých občanů a posiluje jejich evropskou identitu.

Politická doporučení členským státům

V souladu se zásadou subsidiarity nemá Komise v úmyslu podporovat jen jeden model dobrovolnictví ani harmonizovat zvyklosti v oblasti dobrovolnictví na místní a regionální úrovni. Komise však členským státům doporučuje, aby lépe využívaly potenciálu dobrovolnictví tímto způsobem:

- V zemích, kde neexistuje právní rámec pro dobrovolnictví a kde je tato tradice nebo kultura jen málo vyvinutá, by stanovení právního rámce mohlo podnítit rozvoj dobrovolnictví.
- Na vnitrostátní úrovni by se měl podporovat výzkum a shromažďování údajů o dobrovolnictví. V této souvislosti se doporučuje používat příručku Mezinárodní organizace práce (ILO) o měření dobrovolné činnosti a příručku OSN o neziskových organizacích.
- Uznání kompetencí a dovedností získaných prostřednictvím dobrovolnictví v podobě neformálního učení je pro dobrovolníky zásadní motivací a tvoří most mezi dobrovolnictvím a vzděláváním.
- Členské státy by měly odstranit zbývající překážky, které přímo či nepřímo brání dobrovolnictví obecně a přeshraničnímu dobrovolnictví konkrétně.
- Členské státy se vyzývají, aby zřídily vnitrostátní programy pro přeshraniční dobrovolnictví, které by přispěly k rozvoji dobrovolnictví v Evropské unii.

Konkrétní opatření pro uznání a podporu dobrovolnictví na úrovni EU:

EU je odhodlána zajistit dlouhodobá navazující opatření související s Evropským rokem dobrovolnictví 2011 a pokračovat v dialogu s příslušnými zúčastněnými stranami v různých oblastech politiky týkajících se dobrovolnictví.

- Komise v roce 2012 navrhne zřízení Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci.
- Programy financování EU v různých oblastech politiky se více zaměří na dobrovolníky a podporu přeshraničního dobrovolnictví.
- Komise zlepší pro občany EU a zúčastněné strany přehlednost různých programů financování, které lze použít pro dobrovolníky a dobrovolné činnosti.
- Komise chce dále zkoumat možnosti, jak posílit propojení mezi dobrovolnictvím a zdravím / dobrými životními podmínkami, zejména pokud jde o stárnoucí společnost.

- Na základě zpráv členských států o provádění doporučení o mobilitě mladých dobrovolníků v roce 2012 předloží Komise návrhy dalšího vývoje.
- Komise případně předloží návrhy, které by byly konkrétně zaměřeny na zajištění dobrovolníků pro strategii zaměstnanosti EU, pro její boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení a v souvislosti s iniciativou Komise „Nové dovednosti pro nová pracovní místa“.
- Komise v současnosti pracuje na návrhu doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení, které by zahrnovalo i uznání schopností získaných prostřednictvím dobrovolnictví.
- Díky budoucímu „evropskému pasu dovedností“ budou mít jednotlivci možnost vést si záznamy o svých dovednostech a schopnostech, které získali prostřednictvím dobrovolnictví.
- Komise začlení do nadcházejícího Evropského roku občanů (2013) vhodným způsobem i rozměr dobrovolnictví a bude podporovat zejména přeshraniční dobrovolnictví.